

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

16. 3. 2009

B6-0145/2009

NÁVRH USNESENÍ,

který na základě otázek k ústnímu zodpovězení B6-0212/2009 a B6-0211/2009

v souladu s čl. 108 odst. 5 jednacího řádu

předkládá Daniel Caspary

za Výbor pro mezinárodní obchod,

o prozatímní dohodě, kterou se stanoví rámec pro dohodu o hospodářském partnerství mezi státy východní a jižní Afriky na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé

Usnesení Evropského parlamentu o prozatímní dohodě, kterou se stanoví rámec pro dohodu o hospodářském partnerství mezi státy východní a jižní Afriky na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé

Evropský parlament,

- s ohledem na svá usnesení ze dne 25. září 2003 o páté ministerské konferenci Světové obchodní organizace (WTO) v Cancúnu¹, ze dne 12. května 2005 o hodnocení jednacího kola v Dohá po rozhodnutí Generální rady WTO ze dne 1. srpna 2004², ze dne 1. prosince 2005 o přípravách šesté ministerské konference Světové obchodní organizace v Hongkongu³, ze dne 23. března 2006 o dopadu dohod o hospodářském partnerství (EPA) na rozvoj⁴, ze dne 4. dubna 2006 o hodnocení jednacího kola z Dohá po konání ministerské konference WTO v Hongkongu⁵, ze dne 1. června 2006 o obchodu a chudobě: navrhování obchodních politik pro co největší přínos obchodu při snižování chudoby⁶, ze dne 7. září 2006 o přerušení jednání o rozvojové agendě z Dohá⁷, ze dne 23. května 2007 o dohodách o hospodářském partnerství⁸, ze dne 12. prosince 2007 o dohodách o hospodářském partnerství⁹ a ze dne 5. června 2008 o návrhu nařízení Rady o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 552/97, č. 1933/2006 a nařízení Komise (ES) č. 964/2007 a č. 1100/2006¹⁰,
- s ohledem na prozatímní dohodu o hospodářském partnerství mezi Komorami, Madagaskarem, Mauriciem, Seychelami a Zimbabwe na jedné straně a Evropským společenstvím na straně druhé,
- s ohledem na dohodu o partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000 (dohoda z Cotonou),
- s ohledem na závěry Rady ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy z dubna roku 2006, října roku 2006, května roku 2007, října roku 2007, listopadu roku 2007 a května roku 2008,
- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 23. října 2007

¹ Úř. věst. C 77 E, 26.3.2004, s. 393.

² Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 397.

³ Úř. věst. C 285 E, 22.11.2006, s. 126.

⁴ Úř. věst. C 292 E, 1.12.2006, s. 121.

⁵ Úř. věst. C 293 E, 2.12.2006, s. 155.

⁶ Úř. věst. C 298 E, 8.12.2006, s. 261.

⁷ Úř. věst. C 305 E, 14.12.2006, s. 244.

⁸ Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 301.

⁹ Úř. věst. C 323 E, 18.12.2008, s. 361.

¹⁰ Přijaté texty, P6_TA(2008)0252.

- o dohodách o hospodářském partnerství (KOM(2007)0635),
- s ohledem na Všeobecnou dohodu o clech a obchodu (GATT), především na článek XXIV této dohody,
  - s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 14. listopadu 2001 na čtvrté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Dohá,
  - s ohledem na prohlášení ministrů přijaté dne 18. prosince 2005 na šesté ministerské konferenci Světové obchodní organizace v Hongkongu,
  - s ohledem na zprávu a doporučení pracovní skupiny pro podporu a rozvoj obchodu, která byla přijata Generální radou WTO dne 10. října 2006,
  - s ohledem na Prohlášení tisíciletí OSN ze dne 8. září 2000, které stanoví rozvojové cíle tisíciletí jako kritéria pro odstranění chudoby kolektivně stanovená mezinárodním společenstvím,
  - s ohledem na sdělení z Gleneagles vydané dne 8. července 2005 skupinou G8 v Gleneagles,
  - s ohledem na čl. 108 odst. 5 v souvislosti s čl. 103 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že obchodní vztahy mezi Evropskou unií a státy AKT platné do 31. prosince 2007, které zemím AKT udělovaly přednostní přístup na trhy EU na nerezipročném základě, neodpovídaly pravidlům WTO,
- B. vzhledem k tomu, že dohody EPA jsou slučitelné s pravidly WTO a jejich cílem je posílit regionální integraci a podpořit postupné začleňování ekonomik států AKT do světové ekonomiky a tím i jejich udržitelný sociální a hospodářský rozvoj a dále přispět k obecnému úsilí o vymýcení chudoby a nemocí v zemích AKT,
- C. vzhledem k tomu, že současná finanční a hospodářská krize znamená, že spravedlivá obchodní politika příznivá rozvoji bude mít pro rozvojový svět větší význam než kdykoli předtím,
- D. vzhledem k tomu, že dřívější systémy obchodních preferencí nedokázaly přispět k významnému zlepšení hospodářské situace v těchto zemích,
- E. vzhledem k tomu, že „prozatímní“ dohody o hospodářském partnerství (IEPA) jsou dohodami o obchodu se zbožím, jež mají za cíl zabránit narušení obchodu zemí AKT s Evropskou unií,
- F. vzhledem k tomu, že prozatímní dohody EPA jsou zcela nezávislé, jsou slučitelné s pravidly WTO a lze je považovat za první krok v rámci procesu uzavření řádných dohod o hospodářském partnerství,
- G. vzhledem k tomu, že Evropská unie nabízí zemím AKT zcela bezcelní přístup na své trhy bez jakýchkoli kvót a s okamžitou platností, s výjimkou rýže (do roku 2010) a cukru (2015),

- H. vzhledem k tomu, že kapacity států AKT a Evropské unie se značně liší,
- I. vzhledem k tomu, že hospodářská soutěž mezi zeměmi EU a AKT je omezená, neboť velkou většinu vývozu EU tvoří zboží, které země AKT nevyrobí, ale potřebují je buď pro přímou spotřebu, nebo jako vstup pro domácí průmysl,
- J. vzhledem k tomu, že se prokázalo, že liberalizace obchodu podporuje diverzifikaci trhu, hospodářský růst a rozvoj,
- K. vzhledem k tomu, že některé země AKT v rámci jednání o dohodách EPA usilují o uzavření doložky nejvyšších výhod, jež pro dovážené zboží stanoví běžnou, nediskriminační sazbu, s cílem zajistit, aby se všemi vývozci bylo zacházeno stejně jako s nejvíce zvýhodněným vývozcem,
- L. vzhledem k tomu, že EU se zeměmi AKT vyjednala nová, zdokonalená pravidla pro označování původu, která mohou zemím AKT přinést značné výhody, budou-li řádně uplatňována a budou-li náležitě zohledňovat nižší kapacity těchto zemí,
- M. vzhledem k tomu, že lepší obchodní pravidla musí doprovázet výraznější pomoc v oblasti obchodu,
- N. vzhledem k tomu, že pomoc v oblasti obchodu má zlepšit schopnost rozvojových zemí využívat nových obchodních příležitostí,
- O. vzhledem k tomu, že řádná dohoda EPA nevyhnutelně ovlivní rozsah a obsah budoucích dohod mezi zeměmi AKT a dalšími obchodními partnery a pozici regionu při vyjednáváních,
- P. vzhledem k tomu, že skupina států AKT z východní a jižní Afriky se skládá z 11 států, jejichž rozloha se vzájemně výrazně liší a které dosahují velmi různé úrovně HDP,
- Q. vzhledem k tomu, že skupina států AKT z východní a jižní Afriky se skládá z 5 států, jejichž celkový počet obyvatel činí 33,5 milionů a jež se vzájemně liší velikostí a rázem, přičemž největším je Madagaskar, jehož počet obyvatel je 250krát vyšší než počet obyvatel státu nejmenšího, Seychel,
- R. vzhledem k tomu, že region jižní a východní Afriky, který se dělí na Východoafrické společenství a na skupinu států jižní a východní Afriky, může být opět spojen, jakmile si to tyto skupiny států budou přát,
1. opakuje svůj názor, že budou-li dohody EPA vhodně formulovány a budou-li je doprovázet efektivní politiky zaměřené na rozvoj, nabízejí příležitost k oživení obchodních vztahů mezi AKT a EU, podpoří ekonomický rozvoj a diverzifikaci ekonomik jednotlivých zemí AKT a rovněž regionální integraci a snižování chudoby v těchto zemích;
  2. zdůrazňuje, že tyto dohody nelze považovat za uspokojivé, nedosáhnou-li tří cílů: poskytnutí podpory udržitelného rozvoje zemím AKT, podpora jejich účasti na světovém obchodu a posílení procesu regionalizace;

3. zdůrazňuje, že jedním z cílů této dohody je přispět prostřednictvím rozvojových cílů ke snížení chudoby a respektování základních lidských práv za účelem dosažení rozvojových cílů tisíciletí;
4. bere na vědomí výhody, které vývozcům přineslo podepsání prozatímních dohod IEPA mezi Evropskou unií a příslušnými zeměmi, neboť po vypršení platnosti obchodního režimu z Cotonou dne 1. ledna 2008 byl pro vývoz do Evropské unie zachován status quo, a tak se státům jižní a východní Afriky zachovaly a do značné míry zvětšily příležitosti vývozu do EU, a to prostřednictvím plně tržních a zlepšených pravidel původu;
5. uznává význam dosažení dohod mezi EU a jejími partnery ze zemí AKT, které jsou slučitelné s pravidly WTO, neboť bez takovýchto dohod by byly obchodní vztahy a rozvoj partnerů ze zemí AKT do značné míry narušeny;
6. vítá skutečnost, že Evropské společenství nabízí zemím východní a jižní Afriky bezcelní přístup na své trhy bez jakýchkoli kvót pro jejich produkty s cílem podpořit liberalizaci obchodu mezi zeměmi východní a jižní Afriky a Evropskou unií;
7. zdůrazňuje, že podepsání prozatímních dohod EPA je nezbytným krokem k zajištění udržitelného růstu v jednotlivých regionech i v tomto regionu jako celku, a zdůrazňuje význam pokračujících jednání, která budou směřovat k uzavření řádné dohody podporující zvyšování obchodu a investic a regionální integraci;
8. vítá, že prozatímní dohoda EPA stanovila přechodná období pro malé a střední podniky, aby byly schopny přizpůsobit se změnám zavedeným touto dohodou, a důrazně vyzývá orgány dotčených států, aby při jednáních o řádné dohodě EPA zájmy malých a středních podniků i nadále podporovaly;
9. poukazuje na to, že mezi ekonomikami EU a států jižní a východní Afriky existuje velká nerovnováha, kterou nelze nikdy – a to ani částečně – překlenout pouze prostřednictvím politik volného obchodu;
10. naléhavě vybízí země AKT, aby dále prohlubovaly proces liberalizace a podporovaly příslušné reformy i nad rámec obchodu se zbožím a aby dále posilovaly liberalizaci obchodu se službami;
11. vyzývá Evropskou unii, aby v návaznosti na podpis prozatímní dohody EPA poskytla úřadům zemí AKT a soukromému sektoru větší a vhodnou pomoc s cílem usnadnit jejich přechod na tržní hospodářství a aby zajistila, že jsou v období hospodářského přechodu podniknuta opatření k ochraně zranitelných skupin (starší osoby, postižené osoby, svobodné matky);
12. vyzývá Komisi a členské státy, aby jasně určily, jak budou v regionu AKT konkrétně rozděleny finanční prostředky v souladu s příslibenými výdajovými prioritami v rámci navýšeného rozpočtu na podporu a rozvoj obchodu;
13. vyzývá ke včasnému vymezení a zajištění rozdělení prostředků pro pomoc v oblasti obchodu;

14. důrazně vyzývá příslušné země, aby v zájmu lepší spolupráce s Evropskou unií poskytly jasné a transparentní informace o své hospodářské a politické situaci a rozvoji;
15. důrazně vybízí vyjednavče všech řádných dohod EPA, aby plně zohlednili transparentní hospodaření s přírodními zdroji a navrhli osvědčené postupy, které země AKT potřebují k tomu, aby z těchto zdrojů dosahovaly co nejvyšších zisků, včetně boje proti případnému praní peněz;
16. zdůrazňuje význam vnitroregionálního obchodu a nutnost zvýšení regionálních obchodních propojení, má-li být v regionu zajištěn trvale udržitelný růst; upozorňuje na význam spolupráce mezi různými regionálními subjekty a jejich shodného postupu; požaduje, aby veškeré dohody mezi EU a zeměmi regionu jižní a východní Afriky nebyly ve vzájemném rozporu nebo aby nebránily regionální integraci tohoto širšího regionu;
17. vyzývá k vytvoření vhodného a transparentního monitorovacího mechanismu – s jednoznačnými úkoly a vlivem – určeného ke sledování dopadů dohod EPA, do něhož by se ve větší míře zapojily země AKT a v jehož rámci by probíhaly široké konzultace se zúčastněnými stranami, včetně občanské společnosti; poukazuje na to, že bude maximálně do pěti let od data podpisu prozatímní dohody EPA se zeměmi jižní a východní Afriky podniknut její rozsáhlý přezkum, co se týče jejího socioekonomického vlivu, nevyjímaje náklady a důsledky jejího uplatňování, přičemž se zohlední změny ustanovení dohody a přízpůsobení jejího uplatňování;
18. domnívá se, že je důležité, aby při provádění dohod EPA byl vytvořen odpovídající monitorovací systém, který by byl koordinovaný příslušným parlamentním výborem sestávajícím z členů Výboru pro mezinárodní obchod a Výboru pro rozvoj, který by zajišťoval potřebnou rovnováhu mezi zachováním vedoucí úlohy výboru INTA a celkovou soudržností obchodních a rozvojových politik; tento parlamentní výbor bude fungovat pružně a bude aktivně koordinovat svou činnost se Smíšeným parlamentním shromážděním AKT-EU; domnívá se, že tato kontrola by měla být zahájena po přijetí každé dohody EPA;
19. trvá na tom, aby byly dodrženy pařížské zásady o účinnosti pomoci, v souladu s nimiž musí být pomoc mj. založena na aktuální potřebě, a proto vyzývá země AKT, aby – v případě potřeby za pomoci EU – poskytly přesný a vyčíslený návrh toho, pro jaké účely jsou potřebné dodatečné finanční prostředky související s dohodami EPA, a to zejména pokud jde o regulační rámce, ochranná opatření, opatření na rozvoj obchodu, podporu při plnění mezinárodních sanitárních a fytosanitárních norem a norem v oblasti duševního vlastnictví a strukturu mechanismů pro monitorování dohod EPA;
20. vyjadřuje trvalou podporu rozsáhlé dohodě EPA mezi Evropským společenstvím a státy jižní a východní Afriky včetně klíčové oblasti jednání spojené s právy duševního vlastnictví, jež zahrnují nejen západní technologie, ale také biologickou rozmanitost a tradiční znalosti;
21. vyzývá Komisi, aby učinila vše, co je v jejích silách, pro obnovení jednání o rozvojové agendě z Dohá a aby zajistila, aby dohody o liberalizaci i nadále podporovaly rozvoj chudých zemí;

22. je přesvědčen, že řádné dohody EPA by měly doplňovat dohodu o rozvojové agendě z Dohá, nikoli být pro země AKT její alternativou;
23. uznává potřebu věnovat jednu kapitolu ochranným obchodním opatřením s dvoustrannými zárukami a její význam; vyzývá obě strany, aby tyto záruky neuplatňovaly, není-li to nezbytně nutné;
24. domnívá se, že řádná dohoda EPA by měla díky jednodušším a dokonalejším pravidlům původu podpořit vývoz zpracovaných výrobků, a to především v klíčových odvětvích, jako je textilní průmysl, rybolov a zemědělství;
25. podporuje výjimky z celních sazeb sjednané pro zemědělské produkty a některé zpracované zemědělské produkty za předpokladu, že jsou zavedené především v zájmu ochrany mladých průmyslových odvětví nebo citlivých produktů v dotčených zemích, a připomíná závazek EU v souvislosti s kolem jednání z Dohá spojený s postupným ukončením dotací zemědělského vývozu;
26. připomíná, že harmonogram probíhajících jednání od prozatímní ke řádné dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a regionem jižní a východní Afriky je založen na tom, že bude do konce roku 2009 uzavřena dohoda;
27. domnívá se, že je třeba rozlišovat mezi komerčními a veřejnými službami; zdůrazňuje potřebu zachovat veřejné služby, které řeší základní potřeby občanů nebo mají významnou úlohu v ochraně kulturní rozmanitosti, a vyčlenit je ze všech jednání;
28. souhlasí s tím, aby součástí řádné dohody EPA byla kapitola o rozvojové spolupráci, která bude zahrnovat spolupráci v oblasti obchodu se zbožím, konkurenceschopnost dodavatelů, infrastrukturu příznivou pro podnikání, obchod se službami, otázky spojené s obchodem, budování institucionálních kapacit a daňové úpravy; vyzývá obě strany k dodržování přijatého závazku, že jednání o hospodářské soutěži a vládních zakázkách ukončí s ohledem na kapacitu zemí jižní a východní Afriky;
29. zdůrazňuje, že všechny řádné dohody EPA musí zahrnovat také ustanovení o řádné správě věcí veřejných, transparentní činnosti politických orgánů a lidských právech v souladu s články 11b, 96 a 97 dohody z Cotonou;
30. vyzývá Komisi, aby se zabývala „spornými otázkami“, jako jsou obchodní rozsah dohody, doložka nejvyšších výhod, vývozní daně, záruky a pravidla původu, v souvislosti s jednáními, která budou směřovat k uzavření řádné regionální dohody EPA, tak, aby to bylo v zájmu EU a jejich občanů a podporovalo udržitelný rozvoj v EU a zemích AKT;
31. zdůrazňuje, že je důležité, aby řádná dohoda EPA podporovala vztahy mezi regiony prostřednictvím harmonizace dohod v oblasti obchodu uzavřených mezi zeměmi AKT a Evropským společenstvím;
32. vyjadřuje hluboké znepokojení nad skutečností, že současná situace v Zimbabwe v oblasti lidských práv, demokracie a hospodářství představuje vážnou hrozbu pro občany tohoto státu a překážku pro současnou i budoucí spolupráci Zimbabwe a Evropské unie;

33. vítá utváření celní unie mezi skupinou zemí východní a jižní Afriky a úsilí vynakládané na vybudování měnové unie, zejména vzhledem k výhodám, které získají podniky díky harmonizaci pravidel v tomto regionu, jež povede k vytvoření většího trhu a posílení obchodu a zvýší příležitosti pro úspory z rozsahu;
34. vyzývá jednající strany, aby do dohody začlenily závazná pravidla pro zadávání veřejných zakázek, investice a hospodářskou soutěž, díky nimž by země východní a jižní Afriky mohly přilákat obchod a investice, jelikož tato pravidla budou přínosná jak pro spotřebitele, tak pro orgány veřejné správy, neboť budou platit pro všechny, a tudíž posílí atraktivitu těchto území pro obchod a investice;
35. vyzývá k rychlému průběhu ratifikačního procesu prozatímní dohody EPA, aby partnerské země mohly začít využívat jejich výhod bez prodlev;
36. vybízí strany dohody, aby dokončily jednání ohledně řádné dohody EPA mezi zeměmi jižní a východní Afriky a Evropskou unií, pokud bude oboustranný prospěch takové dohody jasně potvrzen na obou stranách;
37. trvá na tom, aby byl Parlament plně informován o procesu vyjednávání o přechodných dohodách a byl do něj zapojen; vyjadřuje přání, aby toto informování a zapojení probíhalo prostřednictvím aktivního neformálního dialogu s Radou a Komisí; žádá Radu, aby dialog s Parlamentem v této věci zahájila co nejrychleji;
38. uznává kritickou situaci obyvatel Čagoských ostrovů, kteří byli ze svých ostrovů odvedeni násilím a kteří nyní žijí v chudobě na ostrovech Mauricius a Seychely a pro něž by se EU měla začít snažit nalézt řešení, aby se mohli vrátit na své legitimní domovské ostrovy;
39. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a zemí AKT, Radě ministrů AKT-EU a Smíšenému parlamentnímu shromáždění AKT-EU.